

Lausuntopyyntö Honkalan Sörkänmäen asemakaavan muutoksesta ja osittaisesta kumoamisesta / lausunnon antaminen

YMPLTK 11.12.2024 § 32

38/10.02.03/2024

Äänekosken kaupungin kaavoitusviranomainen on pyytänyt lausuntoa ympäristölautakunnalta Honkalan Sörkänmäen asemakaavan muutoksesta ja osittaisesta kumoamisesta. Kaavaluonnoksessa käsitellään pääasiassa pientaloasumisen korttelialueita sekä katu- ja virkistysalueita. Alueelle rakentunut pientaloasumisen kokonaisuus on suurelta osin yksityisten maanomistajien omistuksessa. Kaavaluunnokseen on tarkistettu tonttien muodostuminen kiinteistön rajojen mukaisesti ja osin myös maanomistajien toiveiden mukaisesti. Toteutumaton katuverkko ja asumisen alueita on vähennetty suhteessa voimassa olevaan asemakaavaan.

Suunnittelualueelle on tehty luontoselvitys vuoden 2024 aikana kaavaluonnoksen valmistelua varten. Kaavakartalle on osoitettu selvityksessä arvotetut luontokohteet, joita on mm. viitasammakolle tärkeät kosteikkoalueet sl-5 -merkinnällä sekä selvitysalueen arvokkaiksi tunnistetut alueet luo-1 -merkinnällä.

Luontoselvityksen mukaan selvitysalueelta rajattiin neljä luontoarvoiltaan arvokasta aluetta: Sörkänmäen noronvarsi, Sörkänmäen lehto, Lastuniemen luhdat ja kaava-alueelle rajoittuva Myllypuron luhta. Kaikilla näillä alueilla esiintyy luonnonsuojelulain nojalla suojeltua viitasammakon lisääntymispaikkoja. Kohteilla on myös luontotyypeihin liittyviä arvoja ja alueet ovat tärkeitä myös linnustollisesti.

Kaava-aineisto löytyy kaupungin verkkosivuilta:

[Honkalan Sörkänmäen asemakaavan muutos 992 32/3](#)

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen, puh. 0400 893 683

Esittelijä Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen

Päätösehdotus Äänekosken kaupungin ympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Viitasammakoiden lisääntymispaikkojen heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymispaikkoihin ei tule kohdistaa sellaista maankäyttöä, joka voi muuttaa elinympäristön piirteitä ja siten uhata heikentää tai hävittää viitasammakkojen lisääntymispaikkaa. Kaavassa tulee olla rajattuna riittävän kokoinen alue viitasammakon lisääntymispaikaksi kattaen koko sen noron, puron tai kosteikon, jota viitasammakko hyödyntää lisääntymispaikkanaan. Nyt kaavaehdotuksessa esitetyt luo-1 rajaukset ovat varsin niukasti mitoitettuja ja riskinä on, etteivät ne tosiasiallisesti turvaa viitasammakopopulaation elinpiiriä kokonaisuudessaan. Ympäristölautakunta suosittelee, että karttaan rajatut lisääntymispaikat on syytä turvata lisäksi kaikelta

maankäytöltä vähintään 30 m suojavyöhykkeellä, jolloin alueen kasvillisuus puustoinen (mikroilmasto) säilyy viitasammakon lisääntymisen kannalta suotuisana. Viitasammakot mm. talvehtivat ja oleskelevat myös maa-alueella, joten riittävän kokoisen elinpiirin rajaaminen on tärkeää. Kaavoituksella tulee myös turvata, ettei eri lisääntymis- ja ruokailupaikkojen välinen yhteys katkea. Yhteys on tärkeä populaation elinvoimaisuuden tukemiseksi. Yhteys voidaan merkitä kaavaan ja muotoilla määräykset niin, että varmistetaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja ekologisen pirstoutumisen vähentäminen kaavaa toteutettaessa.

Kaavamääräyksiin on syytä kirjata viitasammakoiden lisääntymisalueiden ja -yhteyksien huomioiminen viheralueen hoidossa. Mahdolliset hakkuut ja hoitotyöt on syytä hoitaa metsurin avulla jalkaisin, jotta purojen ja norojen varret eivät vahingoitu ja vedenlaatu säilyy suotuisana. Viitasammakkojen lisääntymispaikkojen ylityksiä ei tule sallia tehdä koneilla, koska viitasammakon herkäät mätimunat ja nuijapäät voivat vahingoittua kiintoainevalumista ja vedenlaadun huonontumisesta. Viitasammakon kannalta paras ajankohta hoitotoimenpiteille on loppukesästä alkusyksyyn, jolloin poikaset ovat siirtyneet maalle.

Sörkänmäen noronvarsi on osittain kaavoitettu maa- ja metsäteollisuuden alueeksi (M), johon on rajattu luontoarvoiltaan arvokas alue merkinnällä sl-5. Luontoselvityksen mukaan vanhaan norouoman ympäristöön sijoittuu monimuotoinen metsä- ja luhtakuvio. Alueella on useita viitasammakon lisääntymisalueita ja alue on vähintäänkin paikallisesti tärkeä lepakoiden ruokailualue. Linnustossa havaittiin uhanalainen hömötiainen ja pesivänä myös esimerkiksi palokärki. Alue olisi hyvä rajata kaavassa selkeällä ja koko alan kattavalla luontoarvoja korostavalla merkinnällä, esimerkiksi merkinnällä MY.

Maisemaa ja ympäristöä muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) 128 §:ssä, ja 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain (751/2023) 53 §:ssä, tarkoitettua maisematyölupaa. Luontoarvot metsänhoidossa on huomioitava jo kaavan vireilläolon aikana.

Jos jotakin aluetta tai rakennuskohdetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, asemakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset). Suojelumääräysten tulee olla maanomistajalle kohtuullisia (MRL 57 §). Esitetyt toimet eivät ole kohtuuttomina maanomistajille. Toteutuessaan ne tukevat myös Äänekosken kaupungin strategiaa ja sen toimenpideohjelmien toteutumista.

Alue sijaitsee vedenoton kannalta tärkeällä Mutapohjan (0977401) pohjavesialueella. Kaavamääräyksiin olisi syytä lisätä seuraavat kohdat:

- Läpäisemättömiä pintarakenteita tulee välttää mahdollisuuksien mukaan.

- Alueella ei saa säilyttää irrallaan tai varastoida nestemäisiä polttoaineita eikä muita pohjavettä likaavia aineita.
- Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle vesitiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn enimmäismäärä.

Alueella on runsaasti havaintoja jättiukonputkista Laji.fi:ssa, joiden torjunta on kiinteistönomistajan vastuulla. Tästä syystä määräyksiin on syytä lisätä ohjauskeinona, että vieraslajien torjunnassa ei saa käyttää pohjavedelle haitallisia torjunta-aineita. Monet niistä hajoavat hitaasti ja kulkeutuvat maaperässä sekä pohjavedessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -